

Aan De Raad van Ministers
dtkv De Minister van Algemene Zaken
De heer E.Ph. Rhuggenaath
Fort Amsterdam z/n
Curaçao

Uw nummers 2019/009767 Uw brief van: 15 maart 2019 Ons nummer: 25042019.01 Willemstad, 25 april 2019
(letters): 12 april 2019
Onderwerp: Advies inzake voornemen tot ontslag statutair
directeur RdK N.V. (art. 10, PB 2014 no. 3 (GT))
Bijlage(n):

1 Inleiding

Middels besluit op stuk van 15 maart 2019 van de Raad van Ministers met zaaknummer 2019/009767 ontvangen op 15 maart 2019, is het voornemen inhoudende het ontslag van [REDACTED] als bestuurder bij Refineria di Korsou N.V. (hierna: RdK) aan de adviseur gemeld. Naar aanleiding van het verzoek om nadere informatie d.d. 3 april 2019 no. 03042019.02 is het stuk op 10 april 2019 op verzoek geretourneerd aan de Minister van Algemene Zaken (hierna: de Minister). Het stuk is op 15 april 2019 retour ontvangen door de adviseur met de gevraagde nadere informatie.

Met betrekking tot het ontslag van bestuurders van een overheidsentiteit schrijft de Landsverordening Corporate Governance in artikel 10 lid 1 en 2 voor dat indien door of namens de Minister wordt beslist of meebeslist over het ontslag van een bestuurder, de Minister het voornemen tot ontslag schriftelijk en gemotiveerd meldt aan de adviseur corporate governance. De adviseur corporate governance adviseert over de vraag of een voornemen tot ontslag voldoet aan de toepasselijke regels, de Code Corporate Governance en aan de statuten van de vennootschap of stichting en over de vraag of de vennootschap of stichting op grond van de voor het voorgenomen ontslag aangevoerde argumenten in redelijkheid tot een ontslag kan komen.

Met betrekking tot het voorgenomen tot ontslag heeft de adviseur een grote hoeveelheid informatie en documenten mogen ontvangen. In paragraaf 2 en 3 van dit advies worden de belangrijkste documenten en informatiebronnen vermeld. In paragraaf 4 wordt het toetsingskader aangegeven zijnde de wettelijke en statutaire bepalingen en de code. In paragraaf 5 wordt het voornemen tot ontslag besproken. Waarbij paragraaf 5.1 en 5.2. betrekking hebben op de gevolgde procedure en het hoor en wederhoor. In de paragrafen 5.3 en 5.4. wordt een deel van de ontslagredenen en het verweer van de bestuurder uiteengezet, paragraaf 5.5 en 5.6. heeft betrekking op de verrichte onderzoeken, waarna in paragraaf 5.7 op grond van het voorgaande tot de toetsing van het voornemen wordt overgegaan.

2 Ontvangen en geraadpleegde relevante documenten

- Omslag met zaaknummer 2019/009767 met beslissing op stuk van de Raad van Ministers van 15 maart 2019;
- Brief d.d. 15 maart 2019 van de Minister met zaaknummer 2019/009767 aan de Raad van Ministers met voortel om akkoord te gaan met het verzoek van de raad van commissarissen RdK;

- Brief d.d. 11 maart 2019 van de President-Commissaris van RdK aan de aandeelhouder met afschrift aan o.a. ██████ betreffende voorstel tot ontslag bestuurder ██████;
- Brief d.d. 5 december 2018 van de President-Commissaris RdK aan de aandeelhouder met afschrift aan de het interim bestuur van RdK betreffende verplicht verlof bestuurder ██████;
- Brief d.d. 12 november 2018 van ██████ betreffende voornemen tot schorsing met bijlagen;
- Brief d.d. 14 november 2018 van de Vice-voorzitter raad van commissarissen RdK aan ██████ betreffende verplicht verlof;
- Besluit van de raad van commissarissen RdK d.d. 14 november 2018;
- Brief d.d. 7 januari 2019 van mr. Murray betreffende ██████ e.a. / Refineria di Korsou N.V.;
- Brief d.d. 19 februari 2019 van mr. Murray betreffende ██████ / Refineria di Korsou N.V.
- Statuten van RdK, laatstelijk gewijzigd op 8 mei 2012; en
- Online uittreksel van het Handelsregister van de Kamer van Koophandel van Curaçao van RdK van 23 april 2019.

3 Melding aan de adviseur

Middels besluit op stuk van 15 maart 2019 van de Raad van Ministers met zaaknummer 2019/009767 ontvangen op 15 maart 2019, is het voornemen inhoudende het ontslag van ██████ als bestuurder bij RdK aan de adviseur gemeld.

Bij het raadplegen van de aangeleverde documenten in voornoemde omslag is gebleken dat bepaalde informatie dan wel documenten ontbraken. Naar aanleiding daarvan heeft de adviseur middels brief d.d. 3 april 2019 (nummer: 03042019.02) de Minister verzocht om nadere informatie.

Daarin is onder andere het volgende gesteld dan wel verzocht:

“(…)

Met betrekking tot het ontslag van bestuurders van een overheidsentiteit schrijft de Landsverordening Corporate Governance in artikel 10 lid 1 en 2 voor dat indien door of namens de Minister wordt beslist of meebeslist over het ontslag van een bestuurder, de Minister het voornemen tot de benoeming of voordracht schriftelijk en gemotiveerd meldt aan de adviseur corporate governance. De adviseur corporate governance adviseert over de vraag of een voornemen tot ontslag voldoet aan de toepasselijke regels, de Code Corporate Governance en aan de statuten van de vennootschap of stichting en over de vraag of de vennootschap of stichting op grond van de voor het voorgenomen ontslag aangevoerde argumenten in redelijkheid tot een ontslag kan komen.

Conform artikel 12 tweede lid van de statuten van RdK en artikel 2:136 lid 2 BW kan een bestuurder te allen tijde door de algemene vergadering van aandeelhouders worden ontslagen. Alhoewel voornoemde artikelen stellen dat de AVA een directeur te allen tijde kan ontslaan is de vennootschap daar niet geheel vrij in en kan dit niet ongemotiveerd dan wel zonder een deugdelijke motivering geschieden.

Ingevolge artikel 2:7 BW zijn de rechtspersoon en degenen die krachtens de wet of de statuten bij zijn organisatie zijn betrokken, gehouden zich als zodanig jegens elkander gedragen naar hetgeen door redelijkheid en billijkheid wordt gevorderd. Een tussen hen krachtens wet, gewoonte, statuten, reglement, besluit of overeenkomst geldende regel of beslissing is niet van toepassing voor zover dit in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn.

In het schrijven van de President-Commissaris RvC RdK d.d. 11 maart 2019 aan de aandeelhouder van RdK met een afschrift aan onder andere ██████ wordt gesteld dat:

“(…)

Op 23 januari 2019 is het onderzoek naar vermeende onregelmatigheden rondom het Biedingsproces afgerond en heeft de RvC het finale rapport (het "Rapport") van IVY Advocaten ontvangen. Het Rapport bevestigt dat er onregelmatigheden hebben plaatsgevonden rondom het Biedingsproces en dat ██████ hierbij betrokken is geweest. De onderzoekers concluderen dat er concrete aanwijzingen zijn dat:

- a) er naast het Biedingsproces een 'parallel traject' heeft bestaan met (vertegenwoordigers van) een participant in het Biedingsproces (de "Participant"). ██████ was bij dit parallel traject betrokken;
- b) ██████ in het kader van het parallel traject heeft deelgenomen aan diverse besprekingen met de Participant. Deze besprekingen vonden - onder meer plaats bij een medewerker van RdK thuis. De betreffende medewerker maakte ook deel uit van het projectteam belast met het Biedingsproces;
- c) tijdens bedoelde besprekingen is gesproken over de wijze van winstdeling indien de Participant als toekomstige partner van RdK zou worden geselecteerd;
- d) er tijdens het parallel traject op aandringen van — onder meer — ██████ een conceptovereenkomst is opgesteld, waarin is opgenomen dat indien aan de voorwaarden uit die conceptovereenkomst zou worden voldaan, de Participant als strategisch partner van RdK zou worden geselecteerd;
- e) er met (een medewerker van) de Participant gesproken is over de betaling van vergoedingen door de Participant aan een nog door de door ██████ ingehuurd consultant op te richten vennootschap in verband met uitvoering van bedoelde conceptovereenkomst van in totaal US\$ 5.000.000;
- f) het niet aannemelijk is dat ██████ heeft getracht (de medewerker(s) van) de Participant te ontmaskeren. Het plan c.q. de operatie om (de medewerker(s) van) de Participant te ontmaskeren oogt eerder op een uitlokking.

(…)

De adviseur heeft het rapport noch de conclusies van IVY Advocaten in de stukken mogen aantreffen.

De adviseur heeft wel de reactie namens ██████ van zijn advocaat Mr. Murray op het conceptrapport alsmede op het rapport mogen aantreffen zijnde de brieven van 7 januari 2019 en 19 februari 2019.

- ✓ De adviseur ontvangt gaarne het rapport van IVY Advocaten dan het deel uit dat rapport bevattende de conclusies.

In het schrijven van de President-Commissaris RvC RdK d.d. 11 maart 2019 is tevens het volgende gesteld:

“(…)

Tijdens een bespreking dat plaatsvond op 25 januari jl. heeft de voorzitter van de RvC aan ██████ kenbaar gemaakt het voornemen van de RvC om de AVA te adviseren over te gaan tot het ontslag van ██████ I als statutair bestuurder van RdK (het "Voornemen"). Tevens is aan ██████ een brief overhandigd waarin dit Voornemen en de aanleiding daartoe uiteengezet zijn. ██████ is in de gelegenheid gesteld uiterlijk op 1 februari 2019 zijn (schriftelijke) zienswijze te geven op het Voornemen. Voornoemde periode is met wederzijds goedvinden verlengd tot 19 februari 2019.

(…)

De adviseur heeft in de stukken de brief aan [REDACTED] waarin het voornemen en de aanleiding daartoe uiteen is gezet niet in de stukken mogen aantreffen.
Ook een reactie dan wel verweer [REDACTED] op dit voornemen is niet aangetroffen.

Het verweer namens [REDACTED] d.d. 19 februari 2019 van zijn advocaat Mr. Murray is kennelijk geen verweer op het voornemen tot ontslag maar een reactie op het (eind) rapport van IVY Advocaten welke op 9 februari 2019 door de gemachtigden van RdK [REDACTED] per mail aan de [REDACTED] is verzonden.

- ✓ De adviseur ontvangt alsnog de brief aan [REDACTED] waarin het voornemen tot ontslag en de aanleiding daartoe uiteen is gezet.
- ✓ De adviseur ontvangt in het kader van de hoor en wederhoor ook het verweer van [REDACTED] op het voornemen en de aanleiding daartoe.

Volledigheidshalve zij gesteld dat in het kader van het voornemen ook hoor en wederhoor dient te worden toegepast door de raad van commissarissen. Dit staat los van de statutaire verplichting van de algemene vergadering van aandeelhouders om een bestuurder te horen en een raadgevende stem uit te laten brengen. Voor zoverre [REDACTED] niet is gehoord ten aanzien van het voornemen dient dit alsnog te geschieden opdat de adviseur dit in acht kan nemen bij zijn advisering.

De adviseur heeft in de stukken ook geen expliciete weerlegging door de RvC dan wel reactie van de RvC op het gestelde in de brieven van 7 januari 2019 en 19 februari 2019 van mr. Murray [REDACTED] mogen aantreffen.

- ✓ De adviseur verneemt gaarne of en in hoeverre de raad van commissarissen de reactie van [REDACTED] expliciet heeft weerlegd en ontvangt hiervan de stukken.

Conform artikel 3.11 van de Code Corporate Governance voert de raad van commissarissen jaarlijks een functionerings- en beoordelingsgesprek met het bestuur waarin onder meer aan de orde komt de gang van zaken in het afgelopen jaar en het functioneren van het bestuur intern en naar buiten toe en aan de hand waarvan de vaststelling van bovengenoemde prestatie-afhankelijke beloning, indien van toepassing, geschiedt.

- ✓ De adviseur ontvangt gaarne de resultaten van de jaarlijkse functionerings- en beoordelingsgesprek met de bestuurder.

Uit de stukken blijkt niet in hoeverre het handelen of nalaten van de bestuurder al dan niet in het belang van de vennootschap, de vennootschap heeft geschaad dan wel zal schaden.

- ✓ De adviseur verneemt gaarne of de vennootschap enige schade heeft geleden dan wel zou kunnen lijden vanwege het handelen van de bestuurder alsmede de aard van de schade.

Ter wille van een snellere afhandeling kan de verzochte informatie eveneens per e-mail (xxxxxxx) aan de adviseur worden verstuurd. In het kader van de wettelijke termijn waarin de adviseur na ontvangst van een melding een advies moet uitbrengen, ontvangt de adviseur de verzochte informatie zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk op 9 april 2019.

(...)"

Naar aanleiding van het verzoek om nadere informatie heeft de adviseur van de Minister een schrijven van de President-Commissaris van RdK d.d. 12 april 2019 met bijlage mogen ontvangen.

De nader ontvangen stukken betreffen onder andere :

- Brief van de gemachtigde van [REDACTED] aan de RvC d.d. 7 december 2018;
- Brief van de RvC aan de gemachtigde van [REDACTED] d.d. 24 december 2018;
- Brief van de onderzoeker aan de RvC d.d. 14 januari 2019 (reactie op de brief van de gemachtigde [REDACTED]);

- Finaal onderzoeksrapport d.d. 23 januari 2019 (met bijlagen 1 tot en met 14b);
- Brief RvC aan ██████████ d.d. 25 januari 2019 (voornemen tot ontslag inclusief uitnodiging hoor en wederhoor)

4 Toetsingskader

4.1 Wettelijke, statutaire bepalingen

Conform artikel 12 tweede lid van de statuten van RdK en artikel 2:136 lid 2 BW kan een bestuurder te allen tijde door de AVA worden ontslagen. Alhoewel voornoemde artikelen stellen dat de AVA een bestuurder te allen tijde kan ontslaan is de vennootschap daar niet geheel vrij in en kan dit niet ongemotiveerd dan wel zonder een deugdelijke motivering geschieden.

Met betrekking tot het ontslag van bestuurders schrijft de Landsverordening Corporate Governance in artikel 10 lid 1 en 2 voor dat indien door of namens de Minister wordt beslist of meebeslist over het ontslag van een bestuurder, de Minister het voornemen tot de benoeming of voordracht schriftelijk en gemotiveerd meldt aan de adviseur corporate governance

Ingevolge artikel 2:7 BW zijn de rechtspersoon en degenen die krachtens de wet of de statuten bij zijn organisatie zijn betrokken, gehouden zich als zodanig jegens elkander te gedragen naar hetgeen door redelijkheid en billijkheid wordt gevorderd. Een tussen hen krachtens wet, gewoonte, statuten, reglement, besluit of overeenkomst geldende regel of beslissing is niet van toepassing voor zover dit in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn. In het licht van dit artikel almede de principes van Good Corporate Governance dient de directeur gehoord te worden t.a.v. het voorgenomen ontslag.

Bij het ontslag van een bestuurder zullen de voorschriften voor besluitvorming ook in acht moeten worden genomen. Als er binnen vergadering wordt besloten, moet derhalve de raadgevende stem van alle bestuurders en commissarissen worden gevraagd (art. 2:132 lid 4 BW). Bij besluitvorming buiten vergadering moeten bestuur en raad vooraf tijdig worden geïnformeerd (art. 2:135 lid 1 BW), zodat zij desgewenst hun zienswijze met de algemene vergadering kunnen delen. Het niet in acht nemen van deze voorschriften kan leiden tot vernietiging van het besluit. In dit kader wordt tevens verwezen naar artikel 12 derde lid van de statuten van RdK.

Hierin is eveneens gesteld dat de bestuurder in de gelegenheid moet worden gesteld om zich in de AVA te verantwoorden.

Bij het vormen van een oordeel betreffende het al dan niet verlenen van het ontslag aan de bestuurder dient de AVA ook de (periodieke) beoordeling zoals gesteld in artikel 3.11 van de Code van de betreffende bestuurder in acht te nemen, dan wel dient de reden voor het ontslag in voldoende mate op een andere wijze te komen vast te staan.

Conform artikel 12 eerste lid van de statuten van RdK wordt de vennootschap bestuurd door het bestuur, onder toezicht van een raad van commissarissen. Het bestuur, en ieder van de bestuurders, neemt het doel van de vennootschap in acht. Het bestuur, en iedere bestuurder, dient zich te gedragen naar de door de algemene vergadering te geven aanwijzingen betreffende de algemene lijnen van het te volgen financiële-, sociale en economische beleid en van het personeelsbeleid. Iedere bestuurder dient zich te houden aan besluiten en algemene beleidslijnen die door het bestuur zijn vastgesteld.

Conform artikel 13 lid 6 van de statuten van RdK zijn aan de goedkeuring van de raad van commissarissen onder andere de volgende besluiten van het bestuur onderworpen:

- g. het overdragen tot zekerheid of het bezwaren van activa van de vennootschap;
- i. het aangaan van rechtshandelingen waarmee voor de vennootschap een belang is gemoeid van meer dan één miljoen [1000.000] eenheden van de officiële valuta van Curaçao;
- j. het verkrijgen, vervreemden, bezwaren, huren, verhuren, stichten of verbouwen van onroerende zaken;

- k. het aangaan of beëindigen van een duurzame samenwerkingsovereenkomst met een andere rechtspersoon of vennootschap;
- r. ingrijpende wijzigingen in de arbeidsomstandigheden van een aanmerkelijk aantal werknemers van de vennootschap of van een afhankelijke maatschappij;
- s. uitbreiden van activiteiten van de vennootschap met een nieuwe tak van bedrijf en het sluiten van het bedrijf van de vennootschap of een aanmerkelijk deel daarvan;

Conform artikel 13 lid 8 van de statuten van RdK zijn onder andere aan de goedkeuring van de AVA onderworpen besluiten van het bestuur tot het verrichten of nalaten van handelingen die een belangrijke verandering van de identiteit of het karakter van de vennootschap of de onderneming met zich brengen.

Conform artikel 18 derde lid van de statuten van RdK verschaft het bestuur de raad van commissarissen en iedere commissaris tijdig de voor de uitoefening van hun taak noodzakelijke of met het oog daarop door de betrokkene verlangde gegevens. De raad van commissarissen ziet op de naleving van deze verplichting toe.

4.2 De Code

Conform artikel 2.1 van de Code ziet de raad van commissarissen erop toe dat onder andere:

- de algemene gang van zaken naar behoren plaatsvindt binnen de vennootschap en al haar vestigingen en eventuele vennootschappen waarover zij op grond van managementovereenkomsten het management voert;
- tijdig voldoende informatie beschikbaar is gesteld door het bestuur om gedegen te kunnen oordelen;
- alleen verantwoorde bedrijfsrisico's worden genomen;
- het bestuursbeleid in overeenstemming is met wettelijke en statutaire voorschriften en andere relevante regels;
- besluiten die aan de goedkeuring van de raad van commissarissen zijn onderworpen, voordat het desbetreffende besluit door het bestuur is genomen, aan de raad van commissarissen worden voorgelegd;
- de relatie tussen de vennootschap en haar aandeelhouder op zakelijke wijze vorm en inhoud gegeven wordt;

In artikel 3.1. van de Code is onder andere het volgende gesteld met betrekking tot de taak en werkwijze van het bestuur.

Het bestuur richt zich bij de vervulling van zijn taak naar het belang van de vennootschap en weegt daartoe de in aanmerking komende belangen van de bij de vennootschap betrokken partijen af. Hiertoe zal het bestuur een beleid voeren waarbij rekening wordt gehouden met financiële, commerciële, technische, personele, informatiserings- en automatiseringsaspecten van de vennootschap. Het bestuur legt hierover verantwoording af aan de raad van commissarissen en aan de algemene vergadering van aandeelhouders. Het bestuur verschaft de raad van commissarissen tijdig alle informatie die nodig is voor de uitoefening van de taak van de raad van commissarissen.

Ingevolge artikel 3.5 van de Code behoort het bestuur onder andere zorg te dragen voor:

- een adequate administratieve organisatie en voor een adequate interne controle op de werking van de administratieve organisatie;
- de toepassing van een geëigende offerteprocedure voor alle aankopen;

Conform artikel 3.10 verschaft het bestuur de raad van commissarissen per kwartaal binnen één maand na afloop van het kwartaal schriftelijke informatie over de gang van zaken binnen de vennootschap. Deze informatie bevat onder andere de stand van zaken betreffende lopende grote investeringsprojecten en andere belangrijke lopende projecten zoals reorganisaties, cao-onderhandelingen, fusies, overname, samenwerkingsverbanden, grote aan- en verkoopcontracten.

Conform artikel 3.12 dienen de bestuurders op geen enkele wijze persoonlijk profijt te trekken van de ondernemingsactiviteiten van de vennootschap, anders dan via de overeengekomen beloning. Dit betekent dat zij teneinde elke schijn van misbruik te voorkomen, beperkingen dienen te aanvaarden in hun vrijheid van handelen ten aanzien van de vennootschap. Elke schijn van belangenverstremgeling tussen de vennootschap en een bestuurslid dient te worden vermeden.

Een bestuurder zal:

- niet in concurrentie met de vennootschap treden;
- geen schenkingen van de vennootschap voor zichzelf, zijn echtgenoot, geregistreeerde partner of een andere levensgezel, pleegkind of bloed- of aanverwant tot in de tweede graad vorderen of aannemen;
- ten laste van de vennootschap derden geen onrechtvaardige voordelen verschaffen;
- geen zakelijke kansen die aan de vennootschap toekomen voor zichzelf of voor zijn echtgenoot, geregistreeerde partner of een andere levensgezel, pleegkind of bloed- of aanverwant tot in de tweede graad benutten;

Een bestuurder meldt een potentieel tegenstrijdig belang dat van materiële betekenis is voor de vennootschap en/of voor de betreffende bestuurder terstond aan de voorzitter van de raad van commissarissen en aan de overige leden van het bestuur en verschaft daarover alle relevante informatie, inclusief de voor de situatie relevante informatie inzake zijn echtgenoot, geregistreeerde partner of een andere levensgezel, pleegkind of bloed- of aanverwant tot in de tweede graad.

5 Voornemen ontslag bestuurder

5.1 Relevante feiten en gebeurtenissen

Uit het schrijven van de President-Commissaris van RdK d.d. 11 maart 2019 aan de aandeelhouder van RdK met het voorstel tot ontslag van de bestuurder alsmede de overige aangeleverde stukken blijken de volgende relevante gebeurtenissen dan wel stappen die zijn doorlopen:

- 1 september 2018, mondelinge melding aan de Minister-President van vermeende onregelmatigheden in het Biedingsproces;
- 6 september 2018, rapport NNA Accounting and Advisory Services opgesteld in opdracht van de bestuurder;
- 21 september 2018, schriftelijke melding aan de Minister-President van vermeende onregelmatigheden in het selectieproces;
- 25 september 2018, bespreking met de Minister-President en de bestuurder en de President-Commissaris naar aanleiding van de melding;
- 4 oktober 2018, presentatie bestuurder aan de RvC;
- 9 oktober 2018, melding aan RvC met betrekking tot "Vermeende poging tot omkoping";
- 12 oktober 2018, vergadering RvC RdK en bestuurder met betrekking tot aantijgingen ten aanzien van de "Vermeende poging tot omkoop"
- 6 november 2018, bestuurder door onderzoekers gehoord;
- 8 november 2018, in kennisstelling van de statutair directeur door de President-Commissaris RdK van het voornemen tot schorsing;
- 12 november 2018, verweer bestuurder op het voornemen tot schorsing;
- 14 november 2018, aanzegging verplicht verlof aan de bestuurder middels brief van de Vice-voorzitter raad van commissarissen RdK;
- 5 december 2018, aanzegging verplicht verlof aan de bestuurder middels brief van de President-Commissaris RdK;
- 7 januari 2019, reactie op het conceptrapport door o.a. mr. Murray betreffende de bestuurder e.a.;

- 14 januari 2019, reactie IVY Advocaten op brief mr. Murray d.d. 07-01-2019;
- 23 januari 2019, onderzoek naar vermeende onregelmatigheden rondom het biedingsproces afgerond; finale Rapport IVY Advocaten;
- 24 januari 2019, vergadering RvC RdK ter bespreking Rapport bevindingen en besluit AVA te adviseren tot ontslag bestuurder RdK'
- 25 januari 2019, bespreking voorzitter RdK en de bestuurder RdK en kennisgeving advies aan AVA met betrekking tot zijn ontslag;
- 19 februari 2019 verweer op Rapport IVY Advocaten door mr. Murray namens bestuurder RdK;
- 11 maart 2019 aanbieding voorstel tot ontslag bestuurder aan de aandeelhouder door de President-Commissaris RdK.

5.2 Het horen van de bestuurder

De bestuurder is ten aanzien van de onregelmatigheden en de bevindingen voortvloeiende uit het onderzoek daaromtrent op verschillende momenten in de gelegenheid gesteld daarop te reageren dan wel zich te verweren. Uit de diverse stukken en correspondentie heeft de adviseur het volgende kunnen vaststellen:

- Na de melding van de vermeende ongeregeldeheden is de bestuurder in de vergadering van de RvC van 12 oktober 2018 in de gelegenheid gesteld te reageren op de aantijgingen;
- Op 6 november 2018 is de bestuurder gehoord door de onderzoekers (IVY advocaten);
- Middels schrijven van 8 november 2018 van de President-Commissaris van RdK is gemotiveerd het voornemen tot schorsing aan de bestuurder kenbaar gemaakt en is de bestuurder in de gelegenheid gesteld om zijn zienswijze ten aanzien van dit voornemen kenbaar te maken;
- De bestuurder heeft middels schrijven van 12 november 2018 zijn zienswijze ten aanzien van dit voornemen kenbaar gemaakt;
- De bestuurder is tevens in de gelegenheid gesteld om zijn zienswijzen in een buitengewone vergadering van de RvC nader toe te lichten;
- Op 14 november 2018 heeft de bestuurder ingestemd met het voorstel van de Vice-Voorzitter van de RvC van RdK met betrekking tot een verplicht verlof van de bestuurder;
- Op 23 december 2018 is het Conceptrapport opgesteld door IVY Advocaten aan onder andere de bestuurder toegezonden in het kader van wederhoor;
- Middels schrijven van 7 januari 2019 heeft mr. Murray namens de bestuurder en andere gereageerd op het Conceptrapport;
- Op 25 januari 2019 heeft de President-Commissaris van RdK de bestuurder schriftelijk gemotiveerd geïnformeerd over het voornemen de AVA te adviseren tot ontslag van de bestuurder over te gaan. De bestuurder is in de gelegenheid gesteld om op dit voornemen te reageren;
- Bij brief van 19 februari 2019 heeft mr. Murray namens de bestuurder gereageerd op het Rapport welke door de gemachtigde van RdK aan de bestuurder is toegezonden op 9 februari 2019.

In het schrijven van 19 februari 2019 van mr. Murray wordt niet ingegaan op het voornemen tot ontslag zoals aangekondigd in het schrijven van 25 januari 2019.

Op 11 maart 2019 heeft de President-Commissaris van RdK de aandeelhouder het voorstel tot ontslag van de bestuurder RdK doen toekomen.

Uit de conceptoproep voor de AVA blijkt dat de bestuurder ook nog tijdens de AVA zoals ook statutair voorgeschreven in de gelegenheid zal worden gesteld om zich te verantwoorden dan wel verweren tegen het voorgenomen ontslag en een raadgevende stem uit te brengen.

Gesteld kan worden dat aan de procedurele vereisten van hoor en wederhoor genoegzaam is voldaan.

5.3 Ontslagredenen

Het schrijven d.d. 25 januari 2019 aan de bestuurder en 11 maart 2019 aan de aandeelhouder van de President-Commissaris bevatten de gronden waarop het voornemen tot ontslag van de bestuurder is gestoeld.

In het schrijven van 25 januari 2019 is onder andere het volgende gesteld:

“(…)

Zoals vandaag besproken is het rapport op 23 januari 2019 gefinaliseerd en daarmee het onderzoek afgerond. Met het onderzoek zijn de vermoedens dat u betrokken was bij de onregelmatigheden, een en ander zoals ook verwoord in de brieven van 8 november en 14 november 2018, helaas bevestigd. Er zijn concrete aanwijzingen dat:

- a) er naast het Biedingsproces een 'parallel traject' heeft bestaan met de Participant. U was bij dit parallel traject betrokken;
- b) u in het kader van het parallel traject heeft deelgenomen aan diverse besprekingen met de Participant. Deze besprekingen vonden - onder meer - plaats bij één van uw collega's thuis;
- c) tijdens bedoelde besprekingen is gesproken over de wijze van winstdeling indien de Participant als toekomstige partner van RdK zou worden geselecteerd;
- d) er tijdens het parallel traject op — onder meer — uw aandringen een conceptovereenkomst is opgesteld, waarin is opgenomen dat indien aan de voorwaarden uit die conceptovereenkomst zou worden voldaan, de Participant als strategisch partner van RdK zou worden geselecteerd;
- e) er met (een medewerker van) de Participant gesproken is over de betaling van vergoedingen door de Participant aan een nog door de door u ingehuurde consultant op te richten vennootschap in verband met uitvoering van bedoelde conceptovereenkomst van in totaal US\$ 5.000.000;
- f) het niet aannemelijk is dat u heeft getracht (de medewerker(s) van) de Participant te ontmaskeren. Het plan c.q. de operatie om (de medewerker(s) van) de Participant te ontmaskeren oogt eerder op een uitlokking.

Tijdens de RvC vergadering van 24 januari jl. heeft de RvC de bevindingen uit het finale rapport besproken. De RvC heeft geconcludeerd dat u zich niet heeft gedragen zoals van een behoorlijk bestuurder mag worden verwacht. Sterker nog, de RvC kan zich niet aan de indruk onttrekken dat u uw positie van statutair bestuurder heeft misbruikt. Hiermee is het vertrouwen van de RvC in uw persoon als statutair bestuurder geschaad.

De met u gevoerde gesprekken, uw brief van 12 november 2018 alsook de reactie op het concept rapport van uw gemachtigde zijn voor de RvC geen aanleiding om tot een andere conclusie te komen.

(…)”

In de brief van 11 maart 2019 van de President-Commissaris aan de aandeelhouder wordt ook nog het volgende gesteld met betrekking tot het voorstel tot ontslag van de bestuurder:

“(…)”

Dat er naast het Biedingsproces een paralleltraject is geïnitieerd door ██████ staat vast. ██████ heeft dit ook met zoveel woorden erkend (ook al wenst ██████ hier niet naar te refereren als een paralleltraject maar als een "onderzoek" en "doorlichting", omdat er naar zijn zeggen aanwijzingen waren dat er bij de melder iets fout zat). Dat de handelingen die in dit parallel traject hebben plaatsgevonden onregelmatig waren ten opzichte van het Biedingsproces staat voor de RvC ook vast.

Mocht het juist zijn dat [REDACTED] een vermoeden had dat een medewerker van de Participant niet te vertrouwen zou zijn en op onjuiste wijze zou trachten te komen tot een deal met RdK, dan blijft het voor de RvC onbegrijpelijk dat [REDACTED] dit niet aan de RvC heeft gemeld. Immers, het gaat ook de RvC aan indien het vermoeden zou bestaan dat (medewerkers van) een Participant het Biedingsproces mogelijk zouden kunnen corrumpen.

[REDACTED] zou hebben besloten de betreffende medewerker van de Participant te "ontmaskeren" en zou daartoe twee medewerkers en een consultant een aantal opdrachten hebben gegeven. Voor de RvC is het onbegrijpelijk hoe dit soort handelingen en opdrachten — buiten een bestaand traject van aanbesteding voor het aantrekken van een strategisch partner voor een van de belangrijkste economische drijfveren van Curacao met Participanten in privésferen in gesprek treden om hen ertoe te bewegen een onoorbaar bod uit te brengen — behoren tot de taken en verantwoordelijkheden van een statutair bestuurder van een semi private vennootschap. Het had op de weg van een behoorlijk statutair bestuurder gelegen van enig vermoeden melding te doen aan hetzij de RvC, hetzij een instantie zoals het openbaar ministerie van Curacao. Daarbij weegt voor de RvC ook mee dat [REDACTED] in zijn positie in had moeten zien wat de gevolgen van dit handelen zouden zijn. Zo heeft dit handelen van [REDACTED] geleid tot reputatieschade voor RdK en het Land Curacao, aantasting van de transparantie en zorgvuldigheid van het Biedingsproces alsmede de vertraging daarvan en een ongunstige onderhandelingspositie met mogelijke kandidaten. In concreto heeft dit handelen van [REDACTED] ertoe geleid dat de door RdK gekozen preferred bidder het bestuur van RdK heeft verzocht een plan te presenteren waaruit zou blijken dat RdK de transparantie, betrouwbaarheid en objectiviteit van het Biedingsproces kan garanderen. Dit verzoek kwam direct nadat bekend werd dat een andere participant in het Biedingsproces een melding zou hebben gemaakt van onregelmatigheden. Eind januari 2019 — kort nadat het Rapport was gefinaliseerd — heeft de preferred bidder RdK bericht dat zij zich terugtrekt uit het Biedingsproces. De preferred bidder geeft hiervoor als reden:

"(...) a combination of factors including the project delays caused by events leading up to and including the investigation (...)"

Voorts is voor de RvC onacceptabel dat [REDACTED] niet alleen op 1 september 2018 (in een whatsapp gesprek met de voorzitter van de RvC), maar ook tijdens de RvC vergadering van 12 oktober 2018 geen openheid van zaken heeft gegeven aan de RvC over het zogenoemde onderzoek/parallele traject en zijn betrokkenheid daarbij. Integendeel [REDACTED] heeft de RvC onjuist geïnformeerd. Ook dit doet volledige afbreuk aan het vertrouwen van de RvC in [REDACTED]

Concluderend: uit het verweer [REDACTED] zijn geen (nieuwe) feiten en omstandigheden geconstateerd die ertoe leiden dat de RvC afziet van het voornemen de vergadering van aandeelhouders te adviseren over te gaan tot het ontslag van [REDACTED]. De RvC volhardt derhalve in zijn voornemen en zal overgaan tot het oproepen van een bijzondere algemene vergadering van aandeelhouders ("BAVA).

(...)"

In het nader ontvangen schrijven van de President-Commissaris d.d. 12 april 2019 naar aanleiding van het verzoek tot nadere informatie van de adviseur wordt onder andere het volgende gesteld met betrekking tot het voorgenomen ontslag van de bestuurder:

"(...)"

Aanvullende vragen

3. De SBTNO heeft vervolgens een aantal verhelderingsvragen gesteld. Graag bericht ik u naar aanleiding van deze vragen als volgt.

Hoor en wederhoor

4. De SBTNO merkt op dat de RvC [REDACTED] niet zou hebben gehoord over het voornemen tot ontslag. De SBTNO geeft aan dat dit alsnog dient te geschieden opdat de SBNTO dit in acht kan nemen bij zijn advisering.
5. [REDACTED] is sinds het moment dat de zogenoemde melder de RvC schriftelijk heeft geïnformeerd over vermeende onregelmatigheden in het Biedingsproces herhaaldelijk in de

gelegenheid gesteld om — schriftelijk en/of mondeling — te worden gehoord. Tijdens dit proces, dat in oktober 2018 is geïnitieerd en in januari 2019 is voltooid, zijn dezelfde feiten en omstandigheden behandeld. Zowel schriftelijk als tijdens RvC vergaderingen en tijdens gesprekken tussen de voorzitter en een medecommissaris en ██████████. Voorts heeft ook in het kader van het onderzoek hoor en wederhoor plaatsgevonden. De onderzoeker heeft ██████████ — althans zijn gemachtigde — ook afzonderlijk bericht over de klachten in de brief van 7 december 2018. Op 25 januari 2019 is ██████████ geïnformeerd over het voornemen tot ontslag en in de gelegenheid gesteld — in het kader van hoor en wederhoor — zijn zienswijze hier schriftelijk op te geven.

6. Tussen de gemachtigde van ██████████ en de gemachtigde van RdK is communicatie geweest over de wijze waarop de inzage in het Rapport dient te geschieden ██████████ zijn zienswijze in het kader van de hoor en wederhoor zou kunnen aanleveren. Wederom is door de RvC van RdK voldoende tijd aan ██████████ en zijn gemachtigde gegund om dit Rapport te bestuderen om vervolgens zijn zienswijze op het voornemen op ontslag met de RvC te delen. Hoe door ██████████ hier invulling aan is gegeven doet niet af aan de omstandigheid dat ██████████ door de RvC in de gelegenheid is gesteld gebruik te maken van zijn recht op hoor en wederhoor in het kader van het voornemen tot ontslag.
7. De RvC heeft sinds oktober 2018 diverse malen over dit onderwerp beraadslaging gehad. De RvC heeft moeten concluderen dat de bevindingen die in het Rapport zijn opgenomen ██████████, althans zijn gemachtigde, niet althans onvoldoende zijn weerlegd. Tot die weerlegging is ██████████ tot viermaal toe in de gelegenheid gesteld, de laatste maal in het kader van het voornemen tot het ontslag. De brief van 19 februari jl. is in dat verband aan de RvC gestuurd. De RvC ziet derhalve geen toegevoegde waarde ██████████ wederom te horen. De RvC heeft aan ██████████ in het gehele proces voldoende mogelijkheden geboden zich te verweren in het kader van hoor en wederhoor.
8. De RvC is niet voornemens een expliciete weerlegging te geven op de verweren van ██████████ op het Rapport in de brief van 19 februari jl. De RvC heeft in haar beraadslaging de notulen van de diverse RvC vergaderingen — waaruit blijkt dat ██████████ de RvC onvoldoende dan wel onjuist heeft geïnformeerd - de rapporten van IVY met behorende bijlagen en de verweren van ██████████ besproken. De reacties van ██████████ maken de volgende constatering van de RvC niet anders:
  - a. ██████████ heeft de voorzitter begin september 2018 onvolledig geïnformeerd.
  - b. ██████████ heeft de RvC in de vergadering van 12 oktober 2018 onvolledig dan wel onjuist geïnformeerd.
  - c. ██████████ heeft opdracht gegeven aan twee RdK medewerkers en een externe consultant tot het opstarten van een parallel traject. De bevindingen uit het Rapport worden onderbouwd door de onderliggende stukken die als bijlage aan het Rapport zijn gevoegd. ██████████ heeft niets kunnen overleggen waar het tegendeel uit blijkt, Integendeel, ██████████ heeft erkend dat hij inderdaad de opdracht heeft verstrekt. Ik verwijs naar de brief aan U van 11 maart jl. waarin de RvC reeds heeft aangegeven waarom dit leidt tot een vertrouwensbreuk bij de RvC. ██████████ heeft een kopie ontvangen van deze brief, wat een weergave is van hetgeen met ██████████ besproken is op 25 januari jl.

Beoordelingen

9. ██████████ is in januari 2018 benoemd als statutair bestuurder. Zijn eerste beoordeling stond geagendeerd in december 2018, maar dit is gelet op de omstandigheden aangehouden.

Schade voor de vennootschap door handelen statutair bestuurder

10. De aantijgingen van de zogenoemde melder hebben ertoe geleid dat de RvC een onderzoek heeft ingesteld naar de gang van zaken omtrent het Biedingsproces. Dit heeft ertoe geleid dat er onrust is ontstaan in het Biedingsproces. De voorzitter van de RvC, het interim bestuur en de projectleider belast met het zoeken naar een strategische partner hebben zich bij de zogenoemde preferred bidder moeten verantwoorden over de gang van zaken. De preferred bidder heeft in dat verband de gesprekken on hold gezet en aangegeven eerst de bevindingen van het Rapport af te willen wachten alvorens zij een memorandum of understanding en andere documenten zal ondertekenen om te onderhandelen over het opereren van de raffinaderij en de Bullenbaai terminal. Nadat het Rapport was gefinaliseerd heeft de preferred bidder het management team van RdK uitgenodigd voor een meeting om de bevindingen uit het Rapport te bespreken, maar ook te bespreken wat voor maatregelen RdK zou nemen om te voorkomen dat

dit soort handelingen weer voorkomen. De nadruk werd gelegd op vertrouwelijkheid en integriteit. Het management team had een goed gevoel na de besprekingen. Desalniettemin, heeft de preferred bidder zich bij brief van 31 januari 2019 teruggetrokken. In de brief merkt de preferred bidder het volgende op:

"Following a thoughtful/ and complete review of opportunities currently under consideration, [Preferred bidder] will/ be withdrawing from the Project Arawak process. A combination of factors including the project delays caused by the events leading up to and including the investigation and new opportunities that have developed since the initiation of Project Arawak contributed to this decision.

11. RdK heeft derhalve een nieuw aanbestedingsproces moeten uitschrijven. Dit heeft de nodige kosten met zich gebracht. Voorts heeft dit voorval de nodige media aandacht gehad en heeft RdK ook aan andere derden uitleg moeten geven over het reilen en zeilen binnen RdK. De RvC stelt zich op het standpunt dat [REDACTED] als statutair bestuurder had moeten overzien dat de door hem gegeven opdracht het Biedingsproces in gevaar zou brengen. Voorts heeft de Participant (waar de melder werkzaam voor was) zich ook gemeld bij RdK en naar aanleiding van het Rapport kritische kanttekeningen geplaatst. Niet is uit te sluiten dat deze participant nog overweegt RdK in rechte te betrekken met een schadeclaim. Indien gewenst kan de RvC de interim bestuurder verzoeken de additionele kosten van het onderzoek en het project management team in kaart te brengen. De omvang van een mogelijke schadeclaim van participanten in het Biedingsproces is moeilijk te bepalen.

(...)"

5.4 Verweer bestuurder

Met betrekking tot het verweer van de bestuurder heeft de adviseur de volgende stukken mogen ontvangen:

- Het verweer d.d. 12 november 2018 van de bestuurder met betrekking tot de voorgenomen schorsing;
- Het schrijven d.d. 7 januari 2019 van mr. Murray namens de bestuurder en andere met het weerwoord van betrokkenen d.d. 5 januari 2019 op het Conceptrapport;
- Het schrijven d.d. 19 februari 2019 van mr. Murray namens de bestuurder met een reactie op het Rapport.

Een expliciet verweer op het voornemen tot ontslag zoals aangekondigd in het schrijven van de President-Commissaris d.d. 25 januari 2019 heeft de adviseur niet mogen aantreffen. In het schrijven van 19 februari 2019 van mr. Murray wordt niet naar het schrijven van 25 januari 2019 verwezen en ook wordt er op de inhoud van dat schrijven niet ingegaan. In de slotparagraaf van het schrijven van mr. Murray d.d. 19 februari 2019 wordt zelfs gesteld dat client zich genoodzaakt ziet om ieder recht voor te behouden en ten overvloede nogmaals benadrukt voorafgaand aan eventuele besluitvorming van de AVA van RdK omtrent mogelijke beëindiging van zijn OvO gehoord te worden.

Een afschrift van het voorstel tot ontslag d.d. 11 maart 2019 gericht aan de aandeelhouder RdK is tevens gericht aan de bestuurder. Op dit schrijven heeft de bestuurder kennelijk ook nog niet gereageerd althans heeft de adviseur daarvan geen reactie mogen aantreffen.

In het schrijven van 12 november 2018 heeft de bestuurder onder andere het volgende gesteld:

"(...)

Vooropgesteld zij dat bij mijn weten nimmer sprake is geweest van praktijken die afbreuk zouden hebben gedaan, dan wel zouden kunnen doen, aan de ordelijkheid en transparantie van het Biedingsproces dan wel dat er sprake zou zijn geweest van pogingen van mij en mijn personeel om Count te dwingen om aan mij en/of hen een oneigenlijk voordeel te bieden in ruil voor een voorkeursbehandeling in het Biedingsproces, in tegendeel. In het voormelde kader weerspreek ik dan ook op de meest stellige manier

dat er sprake zou zijn van enige 'vermeende poging tot omkoping', dan wel enig ander strafbaar en/of onethisch handelen mijnerzijds dan wel zijdens mijn personeel.

Door mij werd juist, gezien de omvang van dit Biedingsproces, getracht om de nodige zorgvuldigheid, nauwgezetheid en professionaliteit te hanteren. Het is om die reden dat ik besloten heb een derde in te schakelen een onderzoek te verrichten naar de integriteit van B afzonderlijk (en dus niet Count en/of AOT) aangezien de handelwijze van B bij mij vraagtekens oproept.

Zo heeft B meerdere malen getracht om buiten het Biedingsproces om en/of zonder medeweten van RDK contact op te nemen met PDVSA. Voorts heeft B meerdere pogingen ondernomen om buiten het in het Biedingsproces voorziene traject om een Memorandum of Understanding ('MoU') te (doen) ondertekenen. Ik verwijs u in dit kader naar een e-mail van B gericht aan mij, waarin hij mij verzocht heeft om de MoU te ondertekenen en waarbij ik hem erop gewezen heb dat het ondertekenen van de MoU onderworpen is aan de goedkeuring van de RvC en dat ik derhalve niet zonder meer over kan gaan tot het ondertekenen daarvan (bijlage 1)

Gelet op het voorgaande en in het bijzonder door de informeel verstrekte inlichtingen ter zake de merkwaardige handelwijze van B alsmede zijn vasthoudendheid om buiten het Biedingsproces om de MoU getekend te krijgen, heb ik besloten om een door een derde uit te voeren onderzoek naar de integriteit van B te initiëren.

Besloten werd om NNA Accounting and Advisory Services B.V. ('NNA') in te schakelen. De keuze is op NNA gevallen en wel om de volgende redenen:

- NNA had geen betrokkenheid bij het Biedingsproces (waarborging van de integriteit van het biedingsproces);
- NNA heeft geen kennis van de olie-industrie, waardoor de betrokkenheid van RDK medewerkers onmisbaar zou zijn en blijven. De laatste zou van onmiskenbaar belang zijn, voor de volgende redenen:
  - o RDK kon dan grenzen opleggen aan de beweegvrijheid van NNA;
  - o RDK zou de regie van het onderzoek in handen houden;
  - o uit de voorfase, MDPT-periode, is de onafhankelijkheid Ernst & Young en KPMG steeds betwistbaar NNA bood de nodige discretie.

Het is altijd mijn bedoeling geweest om de RvC van de ongebruikelijke handelwijze van B te informeren alsook van het geïnitieerde onderzoek naar zijn integriteit. Echter, door de kleinschaligheid van het eiland alsmede om de kans te minimaliseren dat B op de hoogte zou worden gebracht van het onderzoek, heb ik gekozen om het niet van tevoren met de RvC te communiceren. Bij nader inzien onderken ik dat dit niet de juiste aanpak is geweest en betreurt ik ten zwaarste mijn kortzichtigheid voor wat betreft het nalaten op voorhand de RvC hierover in te lichten.

Als (bijlage 2) treft u het resultaat van het onderzoek (het 'Onderzoek'), dat mij ter hand werd gesteld op of omstreeks 6 september 2018. Blijkens de resultaten van het Onderzoek is er reden te twifelen aan de integriteit van B en een aan hem gerelateerde persoon. In het bijzonder verwijs ik ter zake de redenen voor twijfel naar het feit dat door B en de heer JB van Count, per mailberichten van 17 augustus 2018, een contract is aangeboden aan een op te richten vennootschap met daarin voorzien lucratieve bedragen zonder dat daar in werkelijkheid een grondslag voor bestond, alsmede de doelstellingen ter zake de op te richten vennootschap in kwestie. Gemakshalve verwijs ik u naar de inhoud van het Onderzoek waaruit ook andere verontrustende feiten ten aanzien van de integriteit van B blijken.

Het betreft hetzelfde onderzoek waaraan ik refereerde gedurende onze bespreking ten overstaan van de minister-president op 25 september 2018. Gedurende die bespreking heb ik, in uw bijzijn, mijn twijfels geuit over de persoon B en heeft u, in uw hoedanigheid van president-commissaris, gesteld een onderzoek te zullen doen instellen naar de integriteit van B. Het is mij niet bekend in hoeverre een dergelijk door u geïnitieerd onderzoek ook is uitgevoerd, dan wel dat het door IVY Corporate Defense & Investigations ('IVY') uitgevoerd onderzoek daar het resultaat van is. Ik ben immers niet bekend met de aan IVY verstrekte opdracht en evenmin met de (interim) resultaten van dat onderzoek.

In de raadsvergadering van 4 oktober 2018 is door mij het voorgaande nogmaals kenbaar gemaakt door middel van een presentatie die u gemakshalve bijgaand aantreft als bijlage 3.

Het moet mij van het hart dat ik in de bespreking van 12 oktober 2018 naar eer en geweten antwoord heb gegeven op de vragen aangaande het bijwonen van een verjaardagsfeest bij een van mijn personeelsleden waarbij de heer B aanwezig zou zijn geweest. Ik heb toen antwoord gegeven op de aan mij gestelde vraag ter zake die bewuste ongeplande ontmoeting met B en aan mij is niet gevraagd in hoeverre meerdere ontmoetingen hebben plaatsgevonden met B daar ik anders ook daarop naar eer en

geweten antwoord zou hebben gegeven. Ik heb immers ter zake B en de daaraan gelieerde besprekingen etc. niets te verbergen. Overigens is het mij inmiddels gebleken dat de bewuste ongeplande ontmoeting met B bij een personeelslid niet gedurende een verjaardagsfeest plaatsvond doch op een ander moment en ik mij dus vergiste. Evenwel maakt dat in wezen niet uit. Volledigheidshalve en om uw raad zo volledig en transparant mogelijk te informeren doe ik u echter als bijlage 4 toekomen een feitenoverzicht met daarin vermeld een overzicht van alle relevante feiten en omstandigheden aangaande contacten met B en overige gebeurtenissen tot aan uw schrijven van 8 november 2018.

Ik realiseer me dat het transparanter was geweest indien ik u en/of de RvC van meet af aan geïnformeerd zou hebben over het ingestelde onderzoek als gevolg van mijn twijfel aan de integriteit van B en bied ter zake voor zover nodig mijn verontschuldiging aan de RvC.

Met het interim verslag van IVY ben ik niet bekend maar ik meen dat ik, in ieder geval in dit schrijven, maar ook in mijn interview met IVY, afdoende transparant ben geweest waardoor het bij de RvC aangetaste vertrouwen in mijn persoon hopelijk weer hersteld is.

Ik meen overigens dat er geenszins redenen bestaan tot mijn schorsing over te gaan nu er van een uit de jurisprudentie blijkend noodzakelijke acuut, onhoudbare situatie die mijn actief aanblijven als directeur van RDK in de weg staat, geen sprake is.

Voorts wil ik nogmaals benadrukken dat er mijnerzijds nimmer sprake is geweest van enige vorm van of poging tot omkoping van Count. Mijns inziens staat mijn integriteit voorts buiten twijfel, daar ik gedurende decennia in diverse functies, waaronder thans al negen (9) jaar voorzitter van Kooperativa KEP, een onder toezicht van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten ('CB') staande kredietinstelling, waar ik periodiek doorgelicht word door de CB.

(...)"

In het schrijven d.d. 7 januari 2019 van mr. Murray namens de bestuurder en andere met als bijlage het weerwoord van betrokkenen d.d. 5 januari 2019 op het Conceptrapport wordt onder andere het volgende gesteld:

"(...)

Vermeldenswaardig is voorts het feit dat cliënten, in het bijzonder PC (de heer Kb), visuele informatie aan IVY heeft laten zien en beschikbaar stelde waaruit zonneklaar viel af te leiden c.q. digitaal vastgelegd was dat [REDACTED] op 27 september 2018 ten kantore van de heer B aanwezig was. Desalniettemin was laatstgenoemde geen onderdeel van het onderzoek van IVY geweest, althans blijkt dit ten enenmale niet uit het Conceptrapport. Sterker nog, toen IVY hiervan in kennis werd gesteld, werd dit weggewuifd met de opmerking dat [REDACTED] een consultant is en derhalve met iedereen mag praten, terwijl niets minder waar is. Uw Raad weet als geen ander dat [REDACTED] toentertijd ondergeschikt was aan [REDACTED] in zijn hoedanigheid van directeur van RdK. Gezien het feit dat [REDACTED] niets teruggekoppeld heeft aan [REDACTED] inzake de meeting met B, was het op z'n minst aan de orde, als er inderdaad sprake zou zijn van een onpartijdig onderzoek, om ook [REDACTED] onderdeel van dit onderzoek te laten zijn en hem minimaal te interviewen.

Geheel ten overvloede zij nog opgemerkt dat nadat RdK cliënten met verplichte vakantie heeft gestuurd, [REDACTED] erachter is gekomen dat B tevens deel uitmaakt van een groep die zich met de zogenoemd 'Green Town Project' associeert. Op zich is in eerste instantie niks mis hiermee, alleen ontstaat er wel een aantal bedenkingen mede in het licht van het volgende.

B oefende druk uit om tot een MoU te geraken met een businessmodel dat veel risico's draagt en dat extern (door banken) gefinancierd diende te worden. Hij trachtte herhaaldelijk om RdK in dit businessmodel te laten participeren met 'profit sharing' als lokmiddel. RdK hield zich echter afzijdig, omdat zij zich bewust was dat ingeval het verkeerd zou lopen, zij ook verlies zou leiden en in geen geval risico drager wenste te worden.

Cliënten menen daarom dat niet uitgesloten kan worden dat de betrokkenheid van B bij het aanbestedingstraject louter als middel gold om RdK financieel te compromitteren en wellicht het einde van het raffinage traject op Curaçao te bespoedigen in het kader van het Green Town Project.

Volledigheidshalve merken cliënten nog op dat indien zij daadwerkelijk bezig waren met een poging om Count om te kopen het niet voor de hand liggend was dat zij het een en ander zouden doen vastleggen in het u bekende rapport opgesteld door NNA Accounting and Advisory Services B.V,

Gelet op het al het voorgaande hebben cliënten er geen vertrouwen meer in dat hun commentaren op het Conceptrapport op een manier die waarde zou doen aan hun verweer hun weerslag zullen gaan vinden in het definitieve rapport. Cliënten vonden het derhalve wenselijk om uw RvC, als opdrachtgever van IVY, direct van hun bezwaren op het Conceptrapport in kennis te stellen door middel van dit schrijven. Aangehecht treft u de commentaren van cliënten op het Conceptrapport die tevens naar IVY zijn verstuurd [Bijlage 1) alsmede een opsomming van de concrete resultaten in het kader van het ontmaskeringsproces van B (Bijlage 2).

Het moet cliënten tot slot van het hart dat zij deze onverkwikkelijke kwestie zo spoedig mogelijk achter zich willen laten en ieder voor zich hun respectievelijke werkzaamheden zo spoedig mogelijk willen hervatten.

(...)"

Bij het schrijven van mr. Murray is ook een opsomming van de concrete resultaten in het kader van het ontmaskeringsproces van B gevoegd zijnde:

"(...)

Concrete resultaten van het ontmaskering proces;

1. Melder neem initiatief om informele bijeenkomsten te voeren.
2. Melder misleidt CFO Count met betrekking tot afspraken die gemaakt zijn voor de informele bijeenkomsten.
3. Melder overtuigt CFO Count om een conceptovereenkomst (aanbod tot omkoping) te maken die hij moet opsturen naar Consultant om zodoende een MoU te tekenen buiten IHS traject.
4. Melder zendt via zijn privé email adres de doelstellingen van het op te richten bedrijf, zonder medeweten van CFO Count) naar Consultant.
5. Melder komt op 23 augustus 2018 zonder de medewerkers van AOT en Count bij cliënten opdagen om expliciet over zijn rechtspositie in het op te richten bedrijf te praten.
6. In het eerste kwartaal van 2004, drong Melder, in zijn hoedanigheid van directeur van Chemac Oil & Chemical Company Curacao (COCC'), aan in een brief van 25 januari 2004 gericht aan RdK om een garantiebrief van RdK te ontvangen voor eenzelfde structuur als Jetty 1 bij Emmastad een gasolie transactie met partner ALCOTRA. Deze structuur was duidelijk niet realiseerbaar binnen de gevraagde tijdslijn alsmede risicovol voor RdK. Op 10 februari 2004 in dezelfde periode als bovengenoemd verzoek, was RdK in kennis gesteld dat COCC een dispuut had met PDVSA in verband met een Zifting of a cargo of petroleum at Punto Fijo Venezuela", die COCC wilde transporteren naar Bullenbaai te Curacao. Het lijkt erop dat Melder getracht heeft om een garantiebrief van RdK te ontvangen voor een structuur die duidelijk niet realiseerbaar was voor RdK binnen de gevraagde tijdslijn om zo naderhand RdK te kunnen confronteren met talloze claims. Dit benadrukt weer de modus operandi van Melder destijds. Er kan dus niet worden uitgesloten dat in het onderhavige geval dezelfde tactiek werd gehanteerd.

Bovengenoemde aspecten geven blijk van het onbetrouwbare karakter van Melder.

Bevestigingen in verband met IVY conceptrapport:

1. CFO Count bevestigt dat hij niet op de hoogte was van de mail die verzonden werd door Melder naar Consultant in verband met de doelstellingen van het op te richten bedrijf (zie declaratie CFO Count randnummer 3.75 in concept rapport IVY).
2. CFO Count bevestigt dat hij en Melder een conceptovereenkomst hebben opgesteld om het proces voor het tekenen van MoU zijn doorgang te laten vinden (zie randnummer 3.74 van IVY conceptrapport).
3. De Head AOT bevestigt in randnummer 5.2 van het Conceptrapport dat hij niets over een oplossing voor de raffinaderij wist, maar louter over een consortium overeenkomst tussen AOT

en Count, om de raffinaderij draaiende te houden. De consortium overeenkomst is volgens hem nimmer geformaliseerd.

(...)"

In het schrijven d.d. 19 februari 2019 van mr. Murray namens de bestuurder met de reactie op het Rapport wordt afgezien van een reactie op het Rapport onder andere het volgende gesteld:

"(...)

Met klem wil cliënt naar artikel 16 lid 2 van de OvO verwijzen, waarin als volgt wordt aangestipt: 'De Opdrachtnemer neemt op zich alles te doen of na te laten wat een goede Opdrachtnemer behoort te doen of na te laten en zal zijn gehele persoon en werkkracht inzetten om te belangen van de Vennootschap te behartigen en bevorderen.'

Met verwijzing naar het bovenstaande achtte cliënt het noodzakelijk na informatie verkregen te hebben dat er ruis in het proces van aanbesteding opgetreden was, zijn plicht vervullend, om ondergeschikten een onderzoek te doen instellen. Teneinde noch de vennootschap noch cliënt te verbinden of te verplichten heeft cliënt de opdracht duidelijk omlijnd. De opdracht luidde als volgt:

Doorlicht de ruis en creëer een comfortabele sfeer voor het verkrijgen van informatie onder de navolgende voorwaarden:

- 1) Bij het doorlichten mogen er documenten noch verplichtingen worden getekend;
- 2) Er mogen geen documenten worden uitgereikt;
- 3) Er mogen geen documenten in ontvangst worden genomen;

Ter staving van het bovenstaande biedt cliënt uitdrukkelijk bewijs aan door middel van het onder ede als getuigen doen horen van de desbetreffende ondergeschikten.

Verloop van het geval

Via Consultant wordt cliënt op de hoogte gebracht van het feit dat CFO Count op 17 augustus 2018 een offerte heeft uitgebracht aan en dat tien minuten later, Melder de doelstellingen van de op te richten per e-mail verstuurt aan Consultant.

Om na te gaan of het initiatief voor de offerte lag bij Melder of bij CFO Count, gelast cliënt, dat Consultant een tegenofferte doet, die dermate irrealistisch is dat er nooit een akkoord met Count bereikt kan worden. Deze tegenofferte wordt op 23 augustus 2018 gedaan en leidt inderdaad tot het afbreken van het contact over de offerte. Melder tracht in de daaropvolgende dagen intensief contact met cliënt op te nemen, maar wordt herhaaldelijk duidelijk gewezen op het feit dat alleen binnen het IHS traject documenten betreffende mogelijke strategische partners kunnen worden ondertekend.

Omdat cliënt de schriftelijke verslaglegging van dit onderzoek toen hij hierover door de President Commissaris van RdK per Whatsapp bericht werd aangesproken op 1 september 2018 niet in handen had, heeft hij heel summier geantwoord dat hij alleen wist dat Count een van de deelnemende partijen aan het "short.term onboarding" traject was en heeft hij de President Commissaris op 3 september 2018 telefonisch geïnformeerd dat er een onderzoek gaande was. Het rapport van Consultant kreeg cliënt op 6 september 2018 in handen.

(...)"

Tot slot geeft mr. Murray zijn schrijven van 19 februari 2019 ook het volgende aan:

"(...)

Cliënt verzet zich tegen het Rapport vanwege de hiervoor (en eerder in communicatie met (de gemachtigde van) de RvC van RdK) door hem geduide tekortkomingen bij de totstandkoming van het Rapport en verzet cliënt zich ook tegen de inhoud van het Rapport, zoals hiervoor aangegeven.

Doch meer noch verzet cliënt zich tegen het feit dat kennelijk het Rapport als basis gebruikt wordt c.q. al worden ten einde door de RvC diens ontslag als statutair directeur van RdK aan te bevelen bij het tot ontslag bevoegde orgaan van RdK, Cliënt is van mening dat hem hiermee onrecht wordt aangedaan en handhaaft al zijn eerdere weren en stellingen.

(...)”

5.5 Onderzoek IVY Advocaten

Achtergrond van het onderzoek:

Het onderzoek is gestart naar aanleiding van een melding van Count/Melder in een gesprek aan de Minister-President van Curaçao ('MinPres') op 1 september 2018 en een brief d.d. 21 september 2018 aan de MinPres en de voorzitter van de raad van commissarissen van RdK. Deze brief is opgevolgd door een e-mail van Count d.d. 9 oktober 2018.

Scope van het onderzoek:

De volgende onderzoeksvragen zijn geformuleerd:

1. Bestaan er concrete aanwijzingen dat zich in het aanbestedingstraject vis-à-vis bidder Count onregelmatigheden (en/of strafbare feiten) hebben voorgedaan?
2. Bestaan er concrete aanwijzingen dat zich in het aanbestedingstraject vis-à-vis andere bidder(s) dan Count onregelmatigheden (en/of strafbare feiten) hebben voorgedaan?
3. Bestaan er concrete aanwijzingen dat (voormalig) medewerkers van RdK bij onregelmatigheden (en/of strafbare feiten) in het aanbestedingstraject betrokken zijn geweest?
4. Bestaan er concrete aanwijzingen dat de statutair directeur van RdK zijn positie of macht heeft misbruikt en/of zich niet heeft gedragen zoals van een goed en professioneel bestuurder mag worden verwacht?

In het kader van het onderzoek zijn er 13 personen geïnterviewd en is er informatie en verkregen. De geïnterviewden hebben de gelegenheid gekregen wijzigingen aan te brengen in het concept interviewverslag.

In het Rapport wordt tot de conclusie gekomen dat in het aanbestedingstraject zich onregelmatigheden hebben voorgedaan en dat SD, TM en PC van RdK samen met Consultant een 'parallel traject' zijn ingeslagen. In het verlengde hiervan wordt gesteld dat bij de onregelmatigheden de volgende medewerkers van RdK betrokken zijn: SD, TM en PC. Tevens wordt gesteld dat er concrete aanwijzingen bestaan dat SD zijn positie of macht heeft misbruikt en/of zich niet heeft gedragen zoals van een goed en professioneel bestuurder mag worden verwacht.

Uit het Rapport heeft de adviseur niet kunnen opmaken dat het handelen van de bestuurder is getoetst aan de tussen bestuurder RdK aangegane overeenkomst van opdracht, de statutaire bepalingen van RdK dan wel de Code.

5.6 Onderzoek NNA Accounting and Advisory Services

Uit het rapport van 6 september 2018 van NNA welke is opgesteld in opdracht van de bestuurder volgt het volgende:

De opdracht betreft:

1. feiten aanbrengen die inzicht geven in de bevoegdheid van de heer B
2. feiten aanbrengen die inzicht geven in hoeverre het voor Refineria di Korsou N.V. verantwoord is dat de heer B leidend optreedt als zijnde intermediair ofwel medewerker van Count Companies B.V. bij het traject op zoek naar een strategische partner

Verrichte werkzaamheden:

1. Er is achtergrond informatie van de heer B onderzocht door gebruik te maken van
  - a) intern bij Refineria di Korsou N.V. beschikbare informatie
  - b) Kamer van Koophandel
  - c) Internet/social media
    - a. Facebook
    - b. LinkedIn
2. Er is nagegaan in welk hoedanigheid de heer B optreed

In het summier rapport NNA is een opsomming gegeven van een aantal bevindingen. Het rapport bevat geen conclusie dan wel antwoord met betrekking tot de opdracht van het onderzoek. Uit het rapport NNA blijkt ook niet dat met betrekking tot de bevoegdheid van B navraag is gedaan bij Count. Er zijn ook geen personen gehoord bij dit onderzoek.

5.7 Toetsing voorgenomen ontslag

Conform artikel 10 lid 1 en 2 van de Landsverordening adviseert de adviseur over de vraag of een voornemen tot ontslag voldoet aan de toepasselijke regels, de Code Corporate Governance en aan de statuten van de vennootschap of stichting en over de vraag of de vennootschap of stichting op grond van de voor het voorgenomen ontslag aangevoerde argumenten in redelijkheid tot een ontslag kan komen. De toetsing door de adviseur is derhalve een marginale toetsing.

De Minister heeft het voornemen tot het ontslag van de bestuurder met verwijzing naar het schrijven van de President-Commissaris aan de adviseur gemeld. De adviseur heeft op zijn verzoek om nadere informatie en documenten de gevraagde informatie en documenten mogen ontvangen. Gesteld kan worden dat het voornemen derhalve voldoende gemotiveerd aan de adviseur is gemeld.

Tevens kan gesteld worden dat de gevolgde procedure voor het voornemen tot ontslag van de bestuurder in overeenstemming is met de statuten van RdK, de Landsverordening en de Code. Betrokkene is gehoord in het proces en heeft voldoende tijd gekregen om met behulp van een raadsman zijn verweer te voeren. In de AVA waarin het voorgenomen ontslag zal worden behandeld zal hij ook wederom in de gelegenheid worden gesteld om zich te verweren tegen het voorgenomen ontslag en een raadgevende stem uit te brengen.

Kort samengevat kunnen de ontslaggronden voor het ontslag van de bestuurder welke door de RvC naar voren zijn gebracht en door de Minister aan de adviseur zijn gemeld als volgt worden omschreven:

- a. Er zijn de concrete aanwijzingen van de betrokkenheid van de bestuurder bij onregelmatigheden rondom het door RdK gestarte "short term onboarding" biedingsproces voor het exploiteren van de raffinaderij (het "Biedingsproces");
- b. De onregelmatigheden bestaan daaruit dat de bestuurder — kort gezegd — samen met een aantal andere personen binnen RdK, naast het Biedingsproces een parallel traject is gaan bewandelen dat ertoe had kunnen leiden dat een bepaalde participant in het Biedingsproces (de "Participant") een voorkeursbehandeling zou kunnen krijgen in ruil voor een oneigenlijk voordeel;
- c. De bestuurder heeft opdracht gegeven aan twee RdK medewerkers en een externe consultant tot het opstarten van een "parallel traject";
- d. De bestuurder heeft de voorzitter begin september 2018 onvolledig geïnformeerd;
- e. De bestuurder heeft de RvC in de vergadering van 12 oktober 2018 onvolledig dan wel onjuist geïnformeerd;
- f. Er is een vertrouwensbreuk ontstaan tussen de RvC en de bestuurder;

5.7.1 Parralel traject / Ontmaskering Melder

De RdK heeft begin 2018 de selectie van een toekomstige strategische partner van de raffinaderij, onder de codenaam 'Project ARAWAK' opgestart. De nieuwe partner zal worden geselecteerd via een geobjectiveerd niet-openbaar aanbestedingstraject (met voorselectie). Een projectteam is samengesteld, dat onder leiding komt te staan van de voormalig projectleider van het MDPT ('Projectleider'). Ook de Statutair Directeur (SD) en de Technisch Manager ('TM') maken onderdeel uit van dit projectteam

In april 2018 neemt RdK, IHS Markit ('IHS') in de arm. RdK geeft IHS de opdracht potentieel geïnteresseerden te benaderen en vervolgens RdK te assisteren en adviseren om via een aanbestedingsprocedure uit de geïnteresseerde partijen de juiste strategische partner te selecteren.

De bestuurder van RdK heeft verklaard dat hij 'geen goed gevoel' had bij Melder, dan wel dat de handelswijze van Melder bij hem vraagtekens oproep .

Hij geeft voor dit gevoel kort samengevat drie redenen:

- a. Dat Melder als enige van de bidders fysiek op Curaçao aanwezig is en er 'zeer op zat te dringen om direct met Isla te mogen praten. Melder zou ook hebben aangedrongen om tot ondertekening van een MoU te komen
- b. Dat Melder een paar vreemde uitspraken' zou hebben gedaan;
- c. Dat [Melder] kennelijk in het verleden vreemde dingen heeft gedaan.

Volgens SD was dat de reden om Consultant te benaderen met als opdracht: om hem door te lichten. SD heeft aangegeven dat het geenszins de bedoeling was om een professionele doorlichting te doen. Consultant is in dit verband kennelijk op 12 juli 2018 benaderd. Er heeft bij TM thuis een bespreking plaatsgevonden waarbij door SD werd aangegeven dat Melder ontmaskert dient te worden.

De drie redenen aangedragen door SD welke kennelijk bij hem "geen goed gevoel" van de Melder hebben teweeg gebracht hebben zich echter allemaal voorgedaan na 12 juli 2019, derhalve nadat Consultant was ingeschakeld om Melder te ontmaskeren. Dit terwijl het "geen goed gevoel" voor SD de aanleiding zou zijn geweest voor het instellen van het onderzoek dan wel de ontmaskering. Ook de constatering van "vreemde dingen" blijken pas uit het schrijven van 6 september 2019 van Consultant.

De adviseur heeft in de stukken, het verweer van SD dan wel het Rapport geen verwijzing van de SD naar redenen dan wel handelen van Melder kunnen vinden voor 12 juli 2018 welke tot het "geen goed gevoel" zou hebben kunnen lijden. Het is ook niet duidelijk of er zich onregelmatigheden voor 12 juli 2018 hebben voorgedaan. Het feit dat Melder fysiek op Curaçao aanwezig is kan op zich geen reden zijn voor dat "gevoel".

Voor zoverre er redenen zouden zijn geweest welke tot dit gevoel dan wel vraagtekens bij Melder zou hebben lijden kan de vraag gesteld worden waarom dit door SD niet aan projectteam waarvan SD zelf deel uitmaakt dan wel aan IHS is voorgelegd voor nader onderzoek.

Bij een aanbestedingstraject waarbij aan de potentieel geïnteresseerde om mee te dingen voor strategische partner de mogelijkheid wordt gegeven om een "due diligence" te verrichten dan wel de dataroom van een vennootschap te betreden, is het gebruikelijk om deze kandidaten aan een screening te onderwerpen. Uit de stukken heeft de adviseur niet kunnen opmaken in hoeverre alle kandidaten in het Biedingsproces van RdK aan een screening zijn onderworpen.

Uit het verweer van de SD en het Rapport heeft de adviseur ook niet kunnen opmaken waarom het onderzoek naar Melder (de ontmaskering) niet binnen het lopend traject heeft kunnen plaatsvinden, terwijl SD ook onderdeel uitmaakte van het projectteam.

De opdracht voor de "ontmaskering" van Melder is door SD verstrekt aan Consultant. Consultant is eigenaar/directeur van een besloten vennootschap met de volgende Statutaire doelstelling:

- a. Het verlenen van diensten op het gebied van organisatie, het geven van advies in het algemeen en in het bijzonder het geven van advies in het algemeen en in het bijzonder het geven van advies op financieel, fiscaal en bedrijfseconomisch gebied;
- b. Het voeren van administraties en het opstellen van jaarrekeningen;
- c. Het voeren van management en interim management en het beschikbaar stellen van personeel, evenals het ten behoeve van derden uitvoeren van bepaalde bedrijfsprocessen;
- d. Het verrichten van kredietuitzettingen;
- e. Het bemiddelen bij het aankopen op krediet van goederen en het hiervoor doorberekenen van bijdragen, kosten en interesten;
- f. Het lenen en uitlenen van gelden, het stellen van zekerheid zowel voor schulden van de vennootschap als voor die van derden en het hiervoor doorberekenen van bijdragen, kosten en interesten

Als reden voor het aantrekken van Consultant had SD het volgende aangegeven:

- NNA had geen betrokkenheid bij het Biedingsproces (waarborging van de integriteit van het biedingsproces);
- NNA heeft geen kennis van de olie-industrie, waardoor de betrokkenheid van RDK medewerkers onmisbaar zou zijn en blijven. De laatste zou van onmiskenbaar belang zijn, voor de volgende redenen:
  - RDK kon dan grenzen opleggen aan de beweegvrijheid van NNA;
  - RDK zou de regie van het onderzoek in handen houden;
  - uit de voorfase, MDPT-periode, is de onafhankelijkheid Ernst & Young en KPMG steeds betwistbaar NNA bood de nodige discretie.

Uit de motivering van SD blijkt niet dat als criteria voor het aantrekken van Consultant kennis en ervaring met onderzoeken op o.a. integriteitsgebied in acht zijn genomen. Integendeel SD had gesteld dat het dat het geenszins de bedoeling was om een professionele doorlichting te verrichten.

Gelet op de aard, complexiteit en belang van het lopende Biedingsproces is het echter de vraag dat nu er gekozen was om het onderzoek buiten het Biedingsproces te laten plaatsvinden waarom er niet gekozen is voor een professionele aanpak gebruikmakende van een bureau met ervaring op dit gebied. Gelet op de mogelijke gevolgen die zo'n onderzoek met zich mee zouden kunnen brengen had het op de weg van SD gelegen om dit onderzoek op een professionele wijze en met de nodige waarborgen te doen plaatsvinden, middels een op dit gebied deskundig bureau.

Niet gesteld kan worden dat de door SD gekozen onderzoeksmethode en ingeschakelde Consultant met genoeg waarborgen omkleed waren ter garanderen van de nodige transparantie en objectiviteit van het onderzoek.

Immers betoogd zou kunnen worden dat bij de gekozen onderzoeksmethode waar bij het kennelijk de bedoeling was om melder te ontmaskeren door hem in een "val" te laten lopen de betrokken partijen van RdK niet met in achtname van de statutaire bepalingen van RdK en de Code hebben gehandeld.

Conform artikel 13 lid 6 van de statuten van RdK zijn aan de goedkeuring van de raad van commissarissen onderworpen onder andere de besluiten van het bestuur met betrekking tot het aangaan van een strategische partner dan wel aangaan van een samenwerkingsverband met een andere vennootschap dan wel verhuren de onroerende zaken van de vennootschap.

Voor zoverre er sprake zou zijn geweest van een "paralleltraject" zij gesteld dat gelet op voornoemde bepaling er geen rechtsgeldige overeenkomst dan wel MoU tot stand had kunnen komen zonder de goedkeuring van de raad van commissarissen. Alle in dit traject betrokken partijen behoorde dit te weten. Uit het schrijven van Melder d.d. 21 september 2019 aan de

Minister-President blijkt ook dat Melder op de hoogte was dat goedkeuring van de RvC noodzakelijke was voor het aangaan van de MoU.

Of er derhalve daadwerkelijk sprake is geweest van een “paralleltraject” met het oogpunt om te komen tot een MoU dan wel overeenkomst kan de adviseur gelet op het voorgaande niet onomstotelijk uit de stukken opmaken.

Voor het oordeel van de adviseur omtrent het voorgenomen ontslag is het voorgaande echter niet van doorslaggevend belang.

5.7.2 Handelen bestuurder

Conform artikel 18 derde lid van de statuten van RdK verschaft het bestuur de raad van commissarissen en iedere commissaris tijdig de voor de uitoefening van hun taak noodzakelijke of met het oog daarop door de betrokkene verlangde gegevens. De raad van commissarissen ziet op de naleving van deze verplichting toe.

Conform artikel 2.1 van de Code ziet de raad van commissarissen erop toe dat onder andere:

- tijdig voldoende informatie beschikbaar is gesteld door het bestuur om gedegen te kunnen oordelen;
- alleen verantwoorde bedrijfsrisico's worden genomen;
- het bestuursbeleid in overeenstemming is met wettelijke en statutaire voorschriften en andere relevante regels;
- besluiten die aan de goedkeuring van de raad van commissarissen zijn onderworpen, voordat het desbetreffende besluit door het bestuur is genomen, aan de raad van commissarissen worden voorgelegd;

In artikel 3.1. van de Code is onder andere gesteld dat het bestuur tijdig de raad van commissarissen alle informatie die nodig is voor de uitoefening van de taak van de raad van commissarissen verschaft.

Gelet op de voorgaande statutaire bepalingen en bepalingen van de Code had het op weg van SD gelegen om de raad van commissarissen tijdig van de nodige informatie te voorzien met betrekking tot de vraagtekens die SD had ten aanzien van Melder. In deze informatie had in ieder geval voorzien moeten worden door de bestuurder op het moment dat de President-Commissaris dan wel de raad van commissarissen hierom hadden gevraagd.

Conform artikel 3.12 dienen de bestuurders op geen enkele wijze persoonlijk profijt te trekken van de ondernemingsactiviteiten van de vennootschap, anders dan via de overeengekomen beloning. Dit betekent dat zij teneinde elke schijn van misbruik te voorkomen, beperkingen dienen te aanvaarden in hun vrijheid van handelen ten aanzien van de vennootschap. Elke schijn van belangenverstremgeling tussen de vennootschap en een bestuurslid dient te worden vermeden.

Een bestuurder zal onder andere ten laste van de vennootschap derden geen onrechtvaardige voordelen verschaffen en geen zakelijke kansen die aan de vennootschap toekomen voor zichzelf benutten.

SD heeft kennelijk 12 juli 2018 het plan om Melder door te lichten besproken met Consultant en anderen. Het ontmaskeringstraject is omstreeks 28 augustus 2018 beëindigd. In voornoemde periode heeft SD noch het projectteam noch de RvC ingelicht omtrent het ontmaskeringstraject noch omtrent de bedenkingen ten aanzien van Melder. Ook na de eerste melding op 1 september 2019 van Melder omtrent een “poging tot omkoop” informeert SD de raad van commissarissen niet over het door hem ingestelde ontmaskeringstraject. Ook het rapport van NNA van 6 september 2019 dan wel de bevindingen hieruit worden niet terstond gedeeld met de RvC dan wel het projectteam. Ook na de schriftelijke melding door Melder op 21 september 2019 verstrekt SD geen inlichtingen. Pas in de bespreking met de Minister-President geeft de bestuurder kennelijk zeer summier aan dat er een onderzoek naar Melder was geëntameerd. Nadien in de vergadering van 4 oktober 2018 alsmede de bespreking van 12 oktober 2018 heeft SD de RvC niet volledig geïnformeerd met betrekking tot het ontmaskeringstraject. Het

had op de weg van SD gelegen om de RvC dan wel het projectteam proactief in een vroeg stadium te informeren omtrent het ontmaskeringstraject. De nodige transparantie had in ieder geval na de melding op 1 september 2018 aan de RvC moeten worden verstrekt. Ook had het op de weg van SD gelegen om het NNA rapport van 6 september 2018 terstond aan de RvC te doen toekomen. Niet anders kan worden gesteld dat SD tekort is geschoten in zijn informatieplicht jegens de RvC.

Met de door SD ingeslagen ontmaskeringstraject heeft SD ook de schijn gewekt dat er betalingen dan wel vergoedingen aan zichzelf dan wel derden zouden kunnen plaatsvinden, dan wel dat er sprake zou zijn van winstdeling dan wel dat er bij het aangaan van een overeenkomst een bepaalde partij voordeel zouden kunnen genieten. Deze schijn vloeit voort uit de besprekingen die hebben plaatsgevonden, de correspondentie die er over en weer zijn gevoerd en de conceptovereenkomsten die er zijn opgesteld. De schijn wordt in het bijzonder versterkt door het feit dat de besprekingen buiten het lopend Biedingsproces hebben plaatsgevonden alsmede in een niet zakelijke omgeving zijnde onder andere bij medewerkers thuis hebben plaatsgevonden.

Gesteld kan worden dat de handelswijze van SD tezamen met de medewerkers van RdK en Consultant met het voorgaande de schijn van belangenverstremgeling met zich mee hebben gebracht.

Betoogd kan worden dat het handelen van SD niet in overeenstemming is met de statutaire bepalingen van RdK en de Code.

Uit de nader verkregen informatie zoals vervat in het schrijven van de President-Commissaris blijkt ook dat RdK door het handelen van SD schade heeft geleden en kan lijden. De “preferred bidder” heeft zich teruggetrokken en RdK heeft een nieuw aanbestedingsproces moeten uitschrijven.

5.7.3 Conclusie voorstel voorgenomen ontslag

Conform artikel 10 lid 1 en 2 van de Landsverordening adviseert de adviseur over de vraag of een voornemen tot ontslag voldoet aan de toepasselijke regels, de Code Corporate Governance en aan de statuten van de vennootschap of stichting en over de vraag of de vennootschap of stichting op grond van de voor het voorgenomen ontslag aangevoerde argumenten in redelijkheid tot een ontslag kan komen. De toetsing door de adviseur is derhalve een marginale toetsing.

Op grond van de door de RvC aangevoerde argumenten en het verweer van de bestuurder komt de adviseur tot het volgende:

- SD heeft met betrekking tot zijn informatieplicht niet gehandeld in overeenstemming met de code en de statutaire bepalingen van RdK en is tekortgeschoten in de informatieverstrekking aan de RvC met betrekking zijn vraagtekens met betrekking tot Melder en de door hem ingezette “ontmaskeringstraject”
- Uit het verweer van de bestuurder kan niet worden gesteld dat zijn handelen en besluitvorming met betrekking tot het inzetten van het “ontmaskeringstraject” geheel in overeenstemming was hetgeen van een bestuurder verwacht mag worden gelet op zijn verantwoordelijkheden en bevoegdheden voortvloeiende uit de statuten van RdK en de Code. Hij heeft in zijn besluitvorming en handelen met betrekking tot het “ontmaskeringstraject” de schijn van belangenverstremgeling gewekt.
- Door het handelen van SD is het belang van de vennootschap in het gedrang gekomen en moest er een nieuw aanbestedingsproces worden opgestart en heeft de vennootschap schade geleden dan wel kan de vennootschap schade lijden.

- De door de raad van commissarissen aangedragen feiten en argumenten geven gelet op het voorgaande genoeg aanleiding om het vertrouwen in de bestuurder op te zeggen en de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voor te stellen om SD te ontslaan en de overeenkomst van opdracht met SD te beëindigen.

Gelet op het voorgaande heeft de adviseur geen zwaarwegende bezwaren tegen het voorgenomen ontslag van de bestuurder, met dien verstande dat de bestuurder in de AVA in de gelegenheid wordt gesteld zich te verantwoorden en de ontslagredenen standhouden.

6 Conclusie en advies

De adviseur heeft geen zwaarwegende bezwaren tegen het voorgenomen ontslag van [REDACTED] als bestuurder van RdK.

SBTNO
De adviseur corporate governance

cc. Minister van Financiën

